

ДЕРЖАВНА АВІАЦІЙНА
СЛУЖБА УКРАЇНИ

Процедура

PR АМО.А-130

Частина А

**Процедура оцінювання кваліфікації та компетентності
персоналу, який засвідчує технічне обслуговування
повітряних суден інших, ніж літаки та вертольоти**

Видання 1

**Контрольний примірник
(електронний документ)**

**Київ
2020**

II. Лист внутрішнього узгодження**Затверджено**

Голова Державіаслужби

Олександр БІЛЬЧУК

**Перевірено
та погоджено**Заступник директора
департаменту - начальник
управління підтримання льотної
придатності

Володимир ОВЧИННИКОВ

Заступник начальника
управління підтримання льотної
придатності – начальник відділу
сертифікації організацій з
технічного обслуговування

Артем ДУБІНІН

Начальник відділу управління
підтримання льотної придатності
повітряних суден нескладної
конструкції

Борис БАКАЄВ

Начальник відділу сертифікації
персоналу з технічного
обслуговування

Олександр КОНЯЄВ

РозробленоДержавний інспектор з
авіаційного
нагляду за льотною придатністю
ПС

Наталія ТЄНЬКОВА

III. Зміст

Розділ	Назва	Стор.
I	Титульний лист	1
II	Лист внутрішнього узгодження	2
III	Зміст	3
IV	Перелік діючих сторінок	4
V	Перелік введених видань/ревізій	5
VI	Перелік утримувачів	6
VII	Використані скорочення	7
VIII	Визначення термінів	8
IX	Нормативні посилання та пов'язані документи	9
X	Мета	10
XI	Кваліфікаційні вимоги до персоналу, який засвідчує ТО повітряних суден інших, ніж літаки та вертольоти	11
XII	Оцінювання організацією з ТО кваліфікації та компетентності персоналу, який засвідчує ТО ПС інших, ніж літаки та вертольоти	12
XIII	Оцінювання пілотом-власником кваліфікації та компетентності персоналу, який засвідчує ТО ПС інших, ніж літаки та вертольоти	15
XIV	Документування	15

V. Перелік введених видань / ревізій

Видання/ ревізія Номер	Дата
1/ ---	10.03.2020

Дана Процедура вступає в дію з дня затвердження Головою Державіаслужби.

VI. Перелік утримувачів

Номер копії	Утримувач	Формат
Контрольний примірник (електронний документ)	Офіційний сайт Державіаслужби	Електронний
	Єдина інформаційна система Державіаслужби	Електронний

Контрольний примірник в електронному вигляді розміщується на офіційному сайті Державіаслужби на сторінці «Нормативно-правова база», розділ «Звід авіаційних правил», підрозділ «Підтримання льотної придатності» закладка «Part-145» та Єдиній інформаційній системі (ЄІС) Державіаслужби у файлі «HANDBOOK_AIR.rar».

Екземпляр документу, що був роздрукований або збережений на будь-якій іншій носії не контролюється та не супроводжується Державіаслужбою.

VII. Використані скорочення

АПУ	-	Авіаційні правила України «Підтримання льотної придатності повітряних суден та авіаційних виробів, компонентів і обладнання та схвалення організацій і персоналу, залучених до виконання цих завдань»
ПС	-	Повітряне судно
ТО	-	Технічне обслуговування
МОЕ	-	Керівництво організації з технічного обслуговування

VIII. Визначення термінів

Особисте повноваження C/S - S/S - повноваження, що видається персоналу, який засвідчує ТО (C/S), та допоміжному персоналу (S/S) організації з ТО.

Інші терміни вживаються у значенні, відповідно до нормативних документів, що наведені у розділі IX цієї Процедури.

ІХ. Нормативні посилання та пов'язані документи

1. Авіаційні правила України «Підтримання льотної придатності повітряних суден та авіаційних виробів, компонентів і обладнання та схвалення організацій і персоналу, залучених до виконання цих завдань», затверджені наказом Державіаслужби від 06.03.2019 № 286, зареєстровані в Міністерстві юстиції України 28 березня 2019 р. за № 316/33287;
2. Выдача свидетельств авиационному персоналу (Приложение 1 к Конвенции о международной гражданской авиации);
3. Повітряний Кодекс України (Указ Президента України від 19.05.2011 № 3393 **⌘** VI);
4. Руководство по созданию государственной системы выдачи свидетельств авиационному персоналу и управлению этой системой (Дос 9379, затверджено Генеральним секретарем ІКАО та опубліковано з його санкції);
5. Руководство по обучению. Часть D-1. Техническое обслуживание воздушных судов (техник/инженер/механик) (Дос 7192, затверджено Генеральним секретарем ІКАО та опубліковано з його санкції).

Х. Мета

Ця Процедура розроблена на підставі вимог пункту 5 Розділу V Авіаційних правил України «Підтримання льотної придатності повітряних суден та авіаційних виробів, компонентів і обладнання та схвалення організацій і персоналу, залучених до виконання цих завдань» та Міжнародних стандартів та рекомендованої практики ІСАО.

На теперішній час чинними авіаційними правилами України «Підтримання льотної придатності повітряних суден та авіаційних виробів, компонентів і обладнання та схвалення організацій і персоналу, залучених до виконання цих завдань», затвердженими наказом Держвіаслужби від 06.03.2019 № 286, зареєстрованими в Міністерстві юстиції України 28 березня 2019 р. за № 316/33287, не визначені вимоги до персоналу, який засвідчує технічне обслуговування повітряних суден інших, ніж літаки та вертольоти.

Проте, відповідно до вимог пункту 4.2.2.4 Додатка 1 «Видача свідоцтв авіаційному персоналу» до Конвенції про міжнародну цивільну авіацію ІСАО держава може надати дозвіл схваленим організаціям з технічного обслуговування призначити персонал, який не є власником свідоцтва персоналу з технічного обслуговування, для використання прав персоналу, який засвідчує технічне обслуговування повітряних суден та його частин, за умови, що така призначена особа відповідає вимогам пункту 4.2.1 цього Додатка.

Положення цієї Процедури доповнюють вимоги Авіаційних правил України «Підтримання льотної придатності повітряних суден та авіаційних виробів, компонентів і обладнання та схвалення організацій і персоналу, залучених до виконання цих завдань» та використовуються до внесення змін до АПУ, що базуються на Commission Regulation (EU) 2018/1142, та відповідно набуття їх чинності.

Дане керівництво надає Заявнику (юридична або фізична особа) та державним інспекторам з авіаційного нагляду за льотною придатністю повітряних суден інформаційно-методичний матеріал щодо взаємодії за всіма напрямками діяльності з підтримання льотної придатності повітряних суден.

XI. Кваліфікаційні вимоги до персоналу, який засвідчує ТО ПС інших, ніж літаки та вертольоти

11.1 Вік: 21 рік

11.2. Вимоги до базової підготовки

Персонал, який засвідчує ТО ПС інших, ніж літаки та вертольоти, повинен бути в змозі продемонструвати, що він/вона отримали відповідну технічну підготовку, що відповідає рівневі кваліфікованого робітника у технічній галузі, а саме:

- диплом про закінчення авіаційного навчального закладу за спеціальністю, що стосується ТО ПС, систем ПС, авіаційних двигунів, або
- диплом про закінчення військового авіаційного навчального закладу за спеціальністю, що стосується ТО ПС, систем ПС, авіаційних двигунів.

11.3. Вимоги до практичного досвіду ТО

Персонал, який засвідчує ТО ПС інших, ніж літаки та вертольоти, повинен продемонструвати 2 роки практичного досвіду ТО ПС, включаючи принаймні 12 місяців практичного досвіду на певних групах типів ПС (планери композитної конструкції, планери, мотопланери композитної конструкції та повітряні судна ELA1 композитної конструкції, мотопланери та повітряні судна ELA1, теплові аеростати, газові аеростати, теплові дирижаблі, газові дирижаблі ELA2, газові дирижаблі інші, ніж ELA2, тощо). Досвід має бути задокументований у персональній книзі у передбачений для цього спосіб.

11.4. Вимоги до підготовки на тип ПС інших, ніж літаки та вертольоти

Залежно від складності ПС та його конструкції, персонал, який засвідчує ТО ПС інших, ніж літаки та вертольоти, повинен продемонструвати, що він/вона отримав відповідну теоретичну та практичну підготовку на відповідний тип ПС:

- на базі виробника ПС, або
- на базі навчальних закладів, визнаних виробником ПС.

11.5. Додаткова підготовка

Персонал, який засвідчує ТО ПС інших, ніж літаки та вертольоти, має продемонструвати, що він/вона отримав відповідну підготовку за наступними курсами:

- підготовка з Людського фактору відповідно до GM 1 145.A.30(e) – для персоналу, який засвідчує ТО, номінованого схваленою організацією з ТО або підготовка з Людського фактору (Модуль 9 Доповнення 1 до Part-66) обов'язкова – для незалежного персоналу, який засвідчує ТО ПС інших, ніж літаки та вертольоти;
- підготовка з авіаційного законодавства (може бути замінена Модулем 10 Доповнення 1 до Part-66);

- процедури МОЕ/ інструкції з ТО, програми ТО, тощо, що застосовні до персоналу, який засвідчує ТО ПС інших, ніж літаки та вертольоти.

11.6. Мова

Персонал, який засвідчує ТО ПС інших, ніж літаки та вертольоти, має продемонструвати практичне знання мови, якою опубліковані дані з ТО, а також, мови, якою оформлюються робочі аркуші виконаного ТО та відповідно сертифікат передачі ПС в експлуатацію.

11.7. Додаткові вимоги для видання/ продовження/ відновлення дії особистого повноваження

Персонал, який засвідчує ТО, має продемонструвати 6-місячний досвід протягом двох років, що передують даті видачі, продовження/ відновлення дії особистого повноваження.

Додатково для продовження особистого повноваження персонал, який засвідчує ТО ПС інших, ніж літаки та вертольоти, не рідше ніж кожні 24 місяців проходить підвищення кваліфікації, що охоплює підготовку з людського фактору, авіаційного законодавства, сучасних технологій з типу ПС, змін у процедурах МОЕ/інструкціях ТО/ програмах ТО, тощо.

ХІІ. Оцінювання організацією з ТО кваліфікації та компетентності персоналу, який засвідчує ТО ПС інших, ніж літаки та вертольоти

Процедура авторизації персоналу, який засвідчує ТО ПС інших, ніж літаки та вертольоти.

Організація з ТО для видання персоналу, який засвідчує ТО, особистого повноваження має деталізувати у своєму МОЕ мінімальні кваліфікаційні критерії, зазначені у розділі ХІ цієї Процедури.

Також, організація з ТО має деталізувати в своєму МОЕ процедуру оцінювання кваліфікації та компетентності, яка повинна визначати принаймні:

- особу, відповідальну за цей процес;
- яким чином проводиться таке оцінювання;
- перевірку кваліфікаційних записів;
- порядок первинного оцінювання (в тому числі заходи, які необхідно вжити, якщо оцінювання є незадовільним);
- записи за результатами оцінювання;
- управління переліком персоналу, який засвідчує ТО та допоміжного персоналу, а також управління особистими повноваженнями;
- записи про персонал, який засвідчує ТО, та допоміжний персонал (відповідальність, зміст файлів C/S - S/S, тощо);
- процес продовження дії особистих повноважень.

Організація з ТО має деталізувати в МОЕ умови відновлення дії особистих повноважень персоналу, який засвідчує ТО ПС інших, ніж літаки та вертольоти, такі як, але не обмежуючись:

- вимоги до підготовки з підтримання кваліфікації (процедури організації, сучасні технології, питання людського фактору, авіаційне законодавство, тощо);
- вимоги до досвіду з ТО (6 місяців відповідного досвіду за останні 2 роки) і пов'язані з цим підтверджуючі записи;
- процедуру оцінювання з метою поновлення повноважень персоналу, який засвідчує ТО, яка має містити принаймні наступне:
 - особу, відповідальну за цей процес;
 - коли це оцінювання має проводитися;
 - підтвердження (валідацію) кваліфікаційних документів;
 - засоби і методи для безперервного контролю компетенції;
 - дії, які необхідно вжити, коли оцінювання є незадовільним;
 - записи результатів оцінки; управління переліком персоналу, який засвідчує ТО, та особистими повноваженнями;
 - записи про персонал, який засвідчує ТО (відповідальність, записи про досвід, зміст файлів персоналу).

Метою оцінювання кваліфікації та компетентності є забезпечення відповідності персоналу, який засвідчує ТО ПС інших, ніж літаки та вертольоти, відповідним вимогам АПУ, критеріям, які встановлені в цій Процедурі, забезпечення того, щоб кожен C/S - S/S володів очікуваною компетентністю, яка пов'язана з його/її функціональними обов'язками (запропонованим обсягом робіт з ТО), до моменту надання йому/їй первинного особистого повноваження, а також продовження або розширення обсягу виданого особистого повноваження. Це оцінювання повинно також враховувати ставлення (до роботи, безпеки) та поведінку персоналу.

Організація з ТО має продемонструвати шляхом оцінювання компетентності, що персонал, який засвідчує ТО ПС інших, ніж літаки та вертольоти:

- відповідає наведеним вище кваліфікаційним критеріям;
- має відповідні вміння і здатність виконувати завдання з ТО, які пов'язані з його/її функціональними обов'язками, в тому числі відповідне знання мови;
- в змозі визначити, коли ПС готове до передачі до експлуатації і, коли воно не повинне бути передане до експлуатації.

У випадку видачі первинного особистого повноваження чи розширення обсягу вже існуючого повноваження порядок оцінювання кваліфікації та компетенції персоналу повинен включати наступне:

- бути спеціально адаптований до відповідного типу ПС, на яке поширюється повноваження персоналу, що засвідчує ТО;
- оцінювання компетенції має включати оцінювання "ОJT" та/або "перевірку знань" відповідно кваліфікованим персоналом.

Крім того, рекомендується, щоб форма оцінювання включала відкрите текстове поле, в якому відповідальна особа записує поставлені питання, коментарі або будь-яку іншу інформацію, корисну для підтвердження наданої позитивної/негативної рекомендації щодо результату проходження оцінювання. Застосування оцінювання у тестовому вигляді «box-ticking» буде недоцільним.

Розглянуті вище кваліфікаційні критерії зведені в таблиці.

Звіт з оцінювання кваліфікації та компетентності персоналу, який засвідчує ТО ПС інших, ніж літаки та вертольоти

Мета оцінювання кваліфікації та компетентності		
Первинна Розширення повноважень Поновлення		
I КВАЛІФІКАЦІЯ		
I.1.	Вік	X
I.2.	Базові знання	X
I.3.	Досвід	X
I.4.	Підготовка на тип ПС	X
II ЗНАННЯ		
II.1.	Знання людського фактору, людських обмежень та продуктивності	X
II.2.	Знання переліку схвалених робіт організації, привілеїв та обмежень	X
II.3.	Знання Part-M, Part-145 (та іншого відповідного законодавства)	X
II.4.	Знання відповідних частин Керівництва організації з ТО та інших процедур	X
II.5.	Знання ризиків безпеки, які пов'язані з робочим середовищем	X
II.6.	Знання системи повідомлень про події та розуміння важливості повідомлень про події, невірні дані з ТО, існуючі або потенційні дефекти	X
III РОЗУМІННЯ		
III.1.	Розуміння професійної етики, поведінки та ставлення до безпеки	X
III.2.	Розуміння умов щодо забезпечення підтримання льотної придатності ПС та компонентів	X
III.3.	Розуміння власних людських обмежень та продуктивності	X
III.4.	Розуміння персональної авторизації та обмежень	X
III.5.	Розуміння критичних завдань	X
IV ЗДІБНОСТІ		
IV.1	Здібність контролювати виконання завдань, які виконуються персоналом, який не має повноважень засвідчувати ТО (наприклад, механіки)	X
IV.2	Здібність складати та перевіряти заповнені технологічні карти	X
IV.3	Здібність враховувати людські обмеження та продуктивність	X
IV.4	Здібність визначати необхідний рівень кваліфікації для виконання завдань	X
IV.5	Здібність виявляти і виправляти існуючі та потенційні небезпечні умови	X
IV.6	Здібність перевіряти та документувати правильність виконання завдань	X
IV.7	Здібність визначати та правильно планувати виконання критичних завдань	X
IV.8	Здібність розставляти пріоритетність завдань та звітувати про розбіжності	X
IV.9	Здібність опрацьовувати замовлення	X
IV.10	Здібність правильно забезпечувати рух демонтованих та забракованих частин	X
IV.11	Здібність правильно вести облік та підписуватися за виконані роботи	X
IV.12	Здібність визначати прийнятність частин до їх встановлення (складання)	X
IV.13	Здібність розуміти наряди на роботу, технологічні карти, звертатися до відповідних даних з ТО та їх використовувати	X
IV.14	Здібність використовувати інформаційні системи	X
IV.15	Здібність використовувати, налаштовувати/перевіряти та знатися на необхідних у роботі інструментах і обладнанні	X

	<p>Адекватні комунікаційні навички та рівень грамотності: Персонал, який засвідчує ТО ПС повинен бути в змозі продемонструвати практичне знання мови, якою опубліковані дані з ТО. Крім того потрібні практичні знання мови, що використовується в середовищі ТО та для оформлення/видання сертифікату передачі в експлуатацію</p>	X
<p><i>Примітка:</i> Цей перелік не вважається вичерпним. Відповідальність за його ведення залишається за організацією з ТО. Рекомендовано, щоб ця форма оцінювання включала відкрите текстове поле, в якому відповідальна особа записує поставлені питання, коментарі або будь-яку іншу інформацію, корисну для підтвердження наданої позитивної/негативної рекомендації щодо результату проходження оцінювання.</p>		

XIII. Оцінювання пілотом-власником кваліфікації та компетентності персоналу, який засвідчує ТО ПС інших, ніж літаки та вертольоти

Процедура оцінювання пілотом-власником кваліфікації та компетентності персоналу, який засвідчує ТО ПС, подібна до процесу, зазначеного у розділі XIII, за винятком наявності детальної процедури в МОЕ (не застосовно).

XIV. Документування

Система якості організації з ТО/пілот-власник (що застосовне) повинен перевіряти і архівувати належним чином файли, які складаються за результатами виконання оцінювання кваліфікації та компетентності.

Це означає, що організація з ТО/ пілот-власник має вести облік всіх доказових документів, пов'язаних з авторизацією персоналу, який засвідчує ТО, та зберігати сертифікати, журнали реєстрації досвіду, дипломи, доказові документи щодо підготовки з підвищення кваліфікації, доказові документи з оцінювання кваліфікації та компетентності, у тому числі задокументовані результати цього процесу.